

บทที่ 3

ลักษณะความแตกต่างของชื่อในสังคมไทย ภายหลังจาก
การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475

เนื้อความจากบทที่แล้ว ได้กล่าวถึงความสำคัญของชื่อ ในทางสังคมและลักษณะชื่อที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านชนชั้น รวมทั้งการสันนิษฐานถึงที่มาหรือจุดเริ่มของความพยายามใช้ชื่อเพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงอำนาจอันแตกต่างกันของตัวผู้เป็นเจ้าของชื่อ ซึ่งความคิดหรือความพยายาม เช่นที่กล่าวมานี้ ในท้ายบทได้สรุปว่า เป็นสิ่งที่มีอยู่ในหมู่บุคคล ซึ่งมีฐานะทางชนชั้นสูงกว่าบุคคลอื่น

และด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ความแตกต่างของชื่อในระบอบกึ่งเกม จึงกลายเป็นเรื่องที่เด่นชัดมาก ในระหว่าง ชนชั้นสูงที่เป็นเจ้านายกับสามัญชน โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างพระนามของพระมหากษัตริย์และสามัญชนนั้น เป็นช่วงที่กว้างขวางมากที่สุด และช่วงความแตกต่างจะลดลงมา เมื่อเป็นความแตกต่างระหว่าง พระนามหรือนามของเจ้านายระดับรองกับสามัญชน

สำหรับความแตกต่างในระหว่างกลุ่มสามัญชนนั้น ไม่มีข้อสันนิษฐานใดแน่ชัดว่า จะมีหรือไม่ แต่หากจะเกิดขึ้นได้ ก็คงจะเป็นผลจากการกระจายอำนาจ ในรูปของราชทินนามขององค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งกรณีนี้จึงจะส่งผลให้ ในระหว่างสามัญชนมีความแตกต่างกันในเรื่องของชื่อไปด้วย คือ เป็นความแตกต่างระหว่างชื่อสามัญชน กับกลุ่มผู้ได้รับพระราชทานราชทินนาม ซึ่งความแตกต่างที่จะเป็นเช่นนี้ ก็เกิดขึ้นโดยรากฐานเกี่ยวกับความแตกต่างในลักษณะแรก นั่นคือ ความแตกต่างของชื่อเป็นผลของการให้ความสำคัญกับระดับชั้นชาติตระกูล ในขณะที่เดียวกัน ชื่อในรูปแบบที่เป็นตัวแทนของความสำคัญของชาติตระกูล ก็มาจากแหล่งเดียว คือ จากองค์พระมหากษัตริย์

เกี่ยวกับรากฐานความคิดที่ให้ความสำคัญกับระดับชั้นชาติตระกูล เป็นตัวกำหนดรูปแบบชื่อนี้ ได้สืบทอดมาจนกระทั่งสมัยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง อย่างไรก็ตาม สำหรับระยะหลังปี 2475 เป็นต้นมานั้น ความแตกต่างระหว่างกลุ่มชื่ออีกคนหนึ่ง ก็ได้

เกิดขึ้นมาควบคู่กับกลุ่มข้อที่แตกต่างกันในระบบเดิมด้วย โดยที่ใคร่ข้อในลักษณะใหม่ ที่สามารถแสดงระดับชั้นของตัวผู้เป็นเจ้าของข้อใด เป็นระดับชั้นที่ต่างจากคนทั่วไป แต่ไม่ใช่เพราะเหตุของความมีชาติตระกูลสูงอย่าง เดียว เช่นอดีต แต่ข้อแปลกใหม่ที่แยกไปจากข้อทั่ว ๆ ไป ในสังคมสมัยใหม่นั้นเป็นเครื่องแสดงถึง ความมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงของบุคคลซึ่งไม่จำเป็นว่าจะมีชาติตระกูลอย่างไร

พิจารณาดังนี้แล้ว เราอาจแยกได้ว่า สำหรับในระยะหลัง เปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นคนมานี้ มีกลุ่มข้อที่เป็นความแตกต่างอยู่สองชุด คือ กลุ่มแรก คุณความแตกต่างระหว่างข้อบุคคลในชั้นเจ้านาย กับสามัญชน และกลุ่มที่สอง คุณความแตกต่างระหว่างข้อบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง กับบุคคลที่ฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำ

ความแตกต่างระหว่างข้อของบุคคลในชั้นเจ้านายกับสามัญชน

กลุ่มแรก ความแตกต่างระหว่างข้อของบุคคลในชั้นเจ้านายกับสามัญชน เป็นความแตกต่าง อันเป็นผลจากการให้ความสำคัญกับชาติตระกูล เป็นตัวกำหนดรูปแบบข้อ ซึ่งรากฐานความคึกคักดำเนินสืบเนื่องมาจากระบอบดั้งเดิม คุณความแตกต่างดังกล่าวนี้ เราสังเกตได้จากหลักฐานในสองคาน คานขอมูลรายข้อ หากสังเกตจะพบได้ทันทีว่า ข้อของชนชั้นสูงในระดับเจ้านาย โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์นั้น มีความแตกต่างไปจากข้อคนทั่วไป แม้ในชนชั้นสูงระดับที่ไม่ใช่เจ้านาย ก็พยายามที่จะมีข้อในแบบที่ต่างไปจากสามัญอยู่ เป็นปกติ *

* ในบทต่อไปจะมีการพิจารณาในรายละเอียด พร้อมทั้งมีตัวอย่าง รายข้อด้วย

หลักฐานอีกประการหนึ่ง ซึ่งยืนยันในเรื่องที่ว่า ในปัจจุบัน * สังคมไทยยังยอมรับกันว่า ระเบียบชั้นชาติตระกูลเป็นตัวกำหนดลักษณะชื่อ ก็ไคแก่ หลักฐานคานกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการตั้งชื่อ ซึ่งรับรองความสำคัญของความคิดเช่นนี้ โดยไคตั้งเป็นกฎเกณฑ์ไว้ว่า "ชื่อบุคคลต้องไม่พอง หรือ มุ่งหมายให้คล้ายกับปรมาภิไธย พระนามของพระราชินี หรือ ราชทินนาม และต้องไม่มีคำ หรือ ความหมายหยาบคาย"¹ "ชื่อหนึ่งไม่ควรเกินสามพยางค์ ให้ความหมายในภาษาไทย และ ควรจะให้รู้ไคว่า เป็นชายหรือหญิง"²

พิจารณาจากระเบียบการตั้งชื่อข้างต้น ก็เห็นไคชัดว่า การให้ความสำคัญกับชื่อในรูปแบบไคแบบหนึ่ง เป็นแบบเฉพาะซึ่งสงวนไว้ สำหรับกลุ่มชนชั้นสูงนั้น ยังเป็นสิ่ง

ในอดีตเราไม่พบว่ามีการข่มขู่บังคับในเรื่องนี้ไว้ไคโดยตรง แต่โทษอันรุนแรงที่ไคจะได้รับจาก "การทำใจใหญ่ ใฝ่สูงเกินศักดิ์" (มาตรา 1 กฎหมายลักษณะอาญาหลวง) ก็ทำให้เราคิดความไปถึงความบังคับเรื่องการตั้งชื่อไคโดยไคยาก อีกทั้งชื่อที่เราคิดหลักฐานจากอดีต ก็ไม่ปรากฏว่ามี การเปลี่ยนพระนามของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเราก็สามารถตั้งชื่อสิ่งเกิดไคสองแง่ คือ ความแตกต่างกันระหว่างชื่อของสามัญชนกับพระนามของกษัตริย์นั้น เป็นผลจากความสำนึกในศักดิ์สูงต่ำของสามัญชนคานหนึ่ง และควย เหตุที่มีกฎหมายบังคับไว้ อีกคานหนึ่ง หรือไคก็เหตุผลทั้งสองประการประกอบกัน เกี่ยวกับเรื่องระเบียบบังคับนั้น

หากเราพิจารณาจากพระบรมราโชบาย ในการขนานนามสกุลของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการเลือกนามสกุลที่ว่า "นามสกุลสามัญชนไคควรไคมีความยาวเทียบนามสกุลพระราชทาน และ ควรใช้คำไทย เพื่อมิให้เปลี่ยนนามสกุลพระราชทาน ซึ่งไคโดยมากเป็นภาษามคธ หรือ สันสกฤต" เราอาจอนุมานไคว่า ในเรื่องชื่อในหมูชนชั้นสูงในอดีต คงมีความพยายามที่จะจำกัดให้สามัญชน ไคอาจเปลี่ยนแบบพระนามของกษัตริย์ หรือชนชั้นสูงไคเช่นกัน

¹ มาตรา 6 พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505

² กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย, "หนังสือที่ มท.0313/0201,"

ที่ต้องยอมรับกันอยู่³ โดยเฉพาะพระนามขององค์พระมหากษัตริย์ พระนามของราชินี ความสำคัญของพระองค์ ในคานที่คนทั่วไปไม่พึงใช้สัญลักษณ์ใดคล้ายคลึง เป็นสิ่งที่ใญ่ถูกระบุไว้ชัดแจ้ง ขณะเดียวกันราชทินนาม หรือนามซึ่ง เคยเป็นสัญลักษณ์ของการกระจายอำนาจ ก็ใญ่ถูกสงวนไว้เช่นกัน

สำหรับในชนชั้นสูงที่เป็นเจ้านายในระดับอื่น ๆ ซึ่งไม่มีระเบียบสงวนรูปแบบชื่อไว้ โอกาสที่จะใช้ชื่อที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มนั้น จะกระทำไ้โดยพัฒนารูปแบบชื่อใหม่ ๆ ขึ้นใช้ เพื่อมิให้คนกลุ่มอื่นสามารถเลียนตามควยแบบแผนเดียวกันได้ การพัฒนาชื่อก็มควยกันหลายวิธี และคงรวมทั้งการที่จะใช้ชื่อมากพยางค์⁴ ใ้นอกเหนือไปจาก ขอบเขตที่ระเบียบกำหนดไว้ว่า ชื่อไม่ควรมีมากกว่าสามพยางค์ ซึ่งเป็นข้อที่บังคับให้ชื่อทั่ว ๆ ไปอยู่ในกรอบเดียวกัน

อย่างไรก็ตามสำหรับมุลรากซึ่งทำให้ ชื่อบุคคลในทางฐานะทางชาติตระกูล มีความแตกต่างกันนี้ ไม่เพียงใ้ถูกกำหนดโดยกฎระเบียบเท่านั้น เพราะความบังคับของระเบียบ หรือโทษที่มิใ้ปฏิบัติตาม ก็มีใ้เข้มงวดมากไปกว่าจะทำให้ผลของความแตกต่างเกิดขึ้นเองโดยความรู้ดียอมรับว่า นี่เป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้วในความเข้าใจของคนทั่วไป

ความคิดเกี่ยวกับรูปแบบชื่อ ที่ควรมีความสอดคล้องกับฐานะทางชาติตระกูลนี้ แท้จริงแล้ว ใ้กลายเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในจิตใจของคนไทย โดยความสมัครใจมากกว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดจากผลของการบังคับ ควยเหตุนี้ในสังคมปัจจุบัน แม้เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้ใ้ปกครอง เปลี่ยนไป และความบังคับในเรื่อง รูปแบบชื่อที่ตองถือตามฐานะคลายลง แต่ความแตกต่างของชื่อ โดยฐานะชาติตระกูลที่ต่างกันก็ยังมีปรากฏ

³ กรมการปกครอง, "หนังสือที่ มท.0313/ว.210 ก่าชี้แจงเรื่อง การตั้งชื่อบุคคล," 12 พฤษภาคม 2513.

⁴ การใช้ชื่อที่มีมากพยางค์ เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งทำให้ชื่อของเจ้านาย ต่างจากชื่อทั่ว ๆ ไป และแบบชื่อยาว ๆ ก็เป็นสิ่งที่คนทั่วไปไม่นิยมนักที่จะเลียนตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามระดับที่มีใ้เป็นเจ้านาย อาจจะมีฐานะความเป็นชนชั้นสูงใ้ควยชื่อในลักษณะอื่น ๆ อีกคือมีใ้ชื่อยาวพยางค์เช่นชื่อเจ้านาย แต่ก็เป็นชื่อที่เลียงไปจากชื่อทั่ว ๆ ไป ใ้ควยในเวลาเดียวกัน

และหลักฐานที่แสดงถึงความคิดที่จะกำหนดรูปแบบชื่อให้สอดคล้องกับฐานะทางชาติตระกูลนั้นก็ไม่ใช่เฉพาะแต่จะพิจารณาได้จาก ชื่อที่ต่างกันตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งสามารถพบได้จาก การสังเกตเท่านั้น สำหรับหลักฐานอื่น ๆ ในรูปที่เป็นผลผลิตของความคิด ผลรวม ประสบการณ์ หรือเป็นตัวแทนลึกลับความคิดของคนในสังคม ซึ่งใดแก่ งานประพันธ์จำพวก เรื่องราวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชนชั้นสูงสัมพันธ์กับคนในระดับรองนั้น การวางลักษณะชื่อให้ สอดคล้องกับฐานะของตัวเอกแต่ละตัว ก็เป็นเครื่องยืนยันถึงความสำคัญของความคิดดังกล่าว

การวางลักษณะชื่อให้สอดคล้องกับฐานะของตัวเอกในเรื่องนี้ คุโตจากวรรณคดีของไทยทุกสมัยที่ผ่านมา ซึ่งเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ตัวละครที่เป็นชนชั้นสูงนั้น ใช้ชื่ออย่างไร สามารถชนมีลักษณะชื่ออย่างไร แม้ในงานประพันธ์สมัยหลังการเปลี่ยนแปลง การปกครองแล้ว ก็ได้มีการสานต่อความคิดเกี่ยวกับชื่อของบุคคลในต่างฐานะ ตามคติ ดังเคิมเอาไว้ * และความคิดที่สืบทอดอยู่ในงานเหล่านี้ ก็เป็นแบบที่ทำให้อยู่ในการรับรู้ ของคนทั่วไป โดยที่แม้ว่าสามารถชนจะสามารถเลียนแบบชื่อของชนชั้นสูงได้ด้วยการ เลียนแบบ ชื่อซึ่งใช้ในงานประพันธ์ ** แต่วิธีการเลียนแบบชื่อตัวเอกในบทประพันธ์ในสังคมไทยนั้น ***

* อย่างเช่นชื่อ เจ้าคุณมีจัน (เจ้านาย) กับ เจ้าแห้ว (คนใช้) ตัวละครใน นิยายสั้น พล นิกร กิมหงวน (เขียนขึ้นก่อนปี 2500) ของ ป. อินทปาลิต ก็มีชื่อที่วางอยู่ บนรากฐานของความเหมาะสมแห่งฐานะ ไม่ต่างจากชื่อ ทองพูน โกลโพร (ภาพยนตร์ที่ฉาย ในปี 2522) ซึ่งไม่ใช่ใครอื่น นอกจากตัวแทนของคนชั้นที่ค้อยการศึกษา ฐานะยากจน ซึ่งเพียงแต่เราโคยบชื่อ ก็จะทราบทันทีว่า เจ้าของชื่ออยู่ในช่วงชั้นโคของสังคม

** โดยที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความสามารถทางภาษา ซึ่งในประเด็นนี้ ทำให้ เราเข้าใจได้ว่า สาเหตุที่ชื่อสามัญชน ต่างจากชื่อ เจ้านาย หรือ ชนชั้นสูงนั้น ไม่ใช่ สาเหตุจากการมีการศึกษานอกระการเคียว

*** การตั้งชื่อเลียนแบบตัวเอกในงานประพันธ์ หรือภาพยนตร์ นักแสดง เรา สามารถเห็นโคเนื่อง ๆ เช่น การตั้งชื่อให้สัมพันธ์กับนามสกุล ซึ่งเคยเป็นเอกลักษณ์ อย่างหนึ่งของตัวเอกในนิยาย ลีเก หรือนักแสดงในสมัยหนึ่ง ก็ส่งผลให้ชื่อและนามสกุล ของคนจำนวนหนึ่งคลอจองกันไปควย (ชื่อที่สัมพันธ์กับนามสกุลของนักแสดง ก็เช่นชื่อ พิศมัย วิไลศักดิ์ ธัญยา สุริยัน เป็นต้น)

ยังถูกตีกรอบให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานะควย *

การที่คนทั่ว ๆ ไป ไม่ใช่ชื่อที่แปลกหรูหราเกินไป แม้ว่าโอกาสเปิดให้ทำได้มากกว่าสิ่งคมอดีต ในเรื่องนี้คานหนึ่งเราอาจพิจารณาว่า กรณีดังกล่าวไม่เกิดขึ้น ก็เพราะความกลัวว่าชื่อในลักษณะที่เคนทรูรามากไปจะเป็นที่ถูกล้อเลียน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้ว สาเหตุหนึ่งที่เรื่องนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจก็เพราะ ความไม่เหมาะสมนั่นเอง ดังนั้นความกล้าที่จะใช้ชื่อในแบบเดียวกับชนชั้นสูง ของคนทั่ว ๆ ไป จึงไม่ปรากฏบ่อยครั้ง แต่สำหรับชนชั้นสูงความกล้าที่จะใช้ชื่อที่แปลก หรือหรูหราไปกว่าชื่ออื่น ๆ เป็นสิ่งที่พบเห็นได้อยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากในความรู้สึกของชนชั้นสูงจะเห็นว่า ชื่อในลักษณะเช่นนี้ เป็นสิ่งที่สอคล้องแล้ว เหมาะสมแล้วกับฐานะของตนซึ่งต่างไปจากคนส่วนใหญ่

ควยเหตุผลดังที่กล่าวมา เราก็อาจสรุปได้ว่า สำหรับสังคมไทยปัจจุบันนี้ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้ปกครอง หรือกลุ่มชนชั้นสูง และกลุ่ม

อิทธิพลของสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดการเลียนแบบชื่อ ไม่ได้มีปรากฏเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น ในสังคมตะวันตก หลังจากภาพยนตร์ชื่อ Graduate และ Love Story ออกฉายจนโด่งดัง ชื่อ BENJAMIN ตัวเอกของภาพยนตร์เรื่องแรก และชื่อ JENNIFER ตัวเอกของภาพยนตร์เรื่องที่สอง ก็กลายเป็นชื่อที่แพร่หลายไปทั่วสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่ ค.ศ. 1970 ถึง 1981 (Leslie Dunking, The Guinness Book of Name, p. 55-56)

*วิธีการเลียนแบบชื่อตัวเอกในบทประพันธ์ หรือตัวเอกในการแสดงในสังคมไทย ยังต้องถูกตีกรอบ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมในฐานะควย ผิดกับการเลียนแบบชื่อในสังคมตะวันตก ซึ่งไม่ว่าจะมีการคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกับตัวละครในงานประพันธ์ของชาวตะวันตก เป็นความเหมาะสมระหว่างลักษณะนิสัยใจคอของตัวละครกับชื่อที่ควรจะเป็น (เช่น โรมิโอ-จูเลียต ในบทประพันธ์ของ เซอร์ เซปียร์) มากกว่าความเหมาะสมระหว่างฐานะของตัวละครกับชื่อที่ควรใช้ อย่างในงานประพันธ์ของชาวไทย อิทธิพลของงานประพันธ์ในประเทศตะวันตก ทำให้เกิดการเลียนแบบชื่อตัวละครควยความประทับใจในความไพเราะของชื่อ หรือคุณลักษณะของตัวเอกที่แสดงออกมาเท่านั้น แต่สำหรับการเลียนแบบชื่อในสังคมไทย ปัจจุบันคานความเหมาะสมตามฐานะใดถูกนำมาพิจารณาควย

ผู้ใดปกครองไปบ้างก็ตาม แต่ในเรื่องความคิดพื้นฐานในการมองฐานะของกลุ่มชนชั้นสูงนั้น ความคิดซึ่งเคยมีอิทธิพลเหล่านี้ ยังคงทิ้งร่องรอยอยู่แม้กระทั่งปัจจุบัน และความสำคัญ ของชาติตระกูลสูงซึ่ง เป็นคุณสมบัติพิเศษประจำตัว ของกลุ่มผู้ปกครองในระบอบกึ่ง เดิมที่ได้ มีมาควบคู่กับการให้ความสำคัญกับชื่อ เพื่อสื่อถึงคุณสมบัติพิเศษซึ่งมีอยู่คงถาวร ก็ยังเป็น ผลให้ รูปแบบชื่อแต่ละลักษณะกลายเป็นสิ่งซึ่งยอมรับกันว่า มันสามารถแสดงถึงความ แตกต่างระหว่างคนต่างระดับชั้น โดยที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นเครื่องบอกถึง ระดับความแตกต่าง ของชั้นชาติตระกูล เมื่อสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ก็ถือเป็นเครื่องมือแบ่งชั้นบุคคล ที่ต่างระดับ กันโดยฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมด้วย

ความแตกต่างระหว่างชื่อบุคคลซึ่งมีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมต่างกัน

ในปัจจุบันนอกจากความแตกต่างของชื่อ จะเป็นเรื่องระหว่างเจ้านายกับสามัญชน แล้ว ในกลุ่มบุคคลซึ่งมีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมต่างกัน ก็สามารถพบได้ว่า จะใช้ชื่อ ที่มีลักษณะต่างกันไปด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความแตกต่างของชื่อที่เด่นชัดในสังคม ปัจจุบันนั้น อาจเป็นเรื่องระหว่างกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจสูง กับกลุ่มที่มี สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจต่ำ ซึ่งสถานภาพทางชนชั้นที่ทำให้ชื่อบุคคลต่างกันไปในปัจจุบัน นี้ ในบางครั้งไม่ใช่เพราะความมีชาติตระกูลสูง เป็นตัวแปรเดียว เหมือนเช่นอดีต นั้น หมายถึงว่า บุคคลในระดับที่จัดให้อยู่ในกลุ่มสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจสูง ไม่ใช่เพียง ชนชั้นสูงโดยชาติตระกูลกลุ่มเดียว และการใช้ชื่อที่ต่างไปจากชื่อคนทั่วไป ก็อาจมาจาก บุคคลในกลุ่มนี้ด้วย *

ลักษณะความแตกต่างระหว่างชื่อบุคคลในต่างสถานภาพชนชั้น** ดังที่กล่าวนี้ จะขอยกตัวอย่างชื่อพอสังเขปคือ ในขณะที่เด็กหญิงในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง 15 คน ใน 31 คน ใช้ชื่อว่า สนิทพัฒน์ วรชนันท์ ปัญชลี อีสยาห์ เอษรา มะควาลค์ ฐานิศรา จันทรโรทัย นันทฉณา อังสุภา พิมพ์ระไพ อาทิตยา ธฤชมนต์ วรจรรย์

* รายละเอียดจะได้อีกกล่าวต่อไป

** ที่นี่ยามโดยถือความหมายชนชั้น ในสังคมสมัยใหม่

และ ชวลักษณ์ * ชื่อเด็กหญิงในโรงเรียนชุมชนแออัด ประมาณเกือบครึ่ง ยังมีชื่อแบบ
ธรรมดา ๆ เช่น จันทรเพ็ญ สมศรี ศรีนวล สายรุ่ง ประเสริฐ * และขณะที่ชื่อ
เด็กชายในโรงเรียนมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง 9 ใน 21 คน มีชื่อแปลก ๆ ทรู ๆ เช่นชื่อ
กัลป์วิชช ภัทรกนิษฐ นิธิภัทร อธิชนันท์ ชนรรค อัทธชาทร สารวิช ฐานพงศ์ ญัฐกร
ซึ่งต่างไปจากชื่อธรรมดา ๆ เช่น วินัย มงคล ณรงค์ ประวิทย์ สุวิทย์ สมาน ซึ่ง
ใช้กันอยู่ในหมู่นักเรียนจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน

ความแตกต่างของชื่อ ที่สามารถพบได้ทั่วไปดังตัวอย่างข้างต้น สามารถตั้ง เป็น
ข้อสังเกตหลายประการ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้น

ประการแรก ลักษณะชื่อที่ใช้ในหมู่นักเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงนั้น เป็น
แบบชื่อที่พยายามหลีกเลี่ยงไปจากชื่อพื้น ๆ ซึ่งเหตุผลหนึ่งก็คงเป็นเพราะว่า ชื่อพื้น ๆ
หรือชื่อธรรมดา ๆ โดยทั่วไปแล้วจะใช้กันในกลุ่มบุคคลซึ่งมีสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ
ค้อยกว่า *** ซึ่งเราอาจสันนิษฐานได้ข้อหนึ่งว่า การที่กลุ่มซึ่งมีสถานภาพสูงพยายาม
เลี่ยงชื่อแบบที่ใช้ในกลุ่มชนชั้นค่านั้น คำนึง เป็นผลสืบต่อมาจากความคิดที่จะ เลือกชื่อให้
สอดคล้องกับสถานภาพความเป็นคนระดับสูง ซึ่งเป็นแบบความคิดที่มีอิทธิพลมาตั้งแต่ระบอบเดิม

ประการที่สอง ผลของการที่กลุ่มคนในสถานภาพสูง ใ้หันไปใช้ชื่อที่แปลก เช่นนี้
ทำให้ในปัจจุบัน ชื่อในลักษณะแปลกกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนซึ่งเลื่อนฐานะตนเองขึ้นมา
ได้ ก็มักจะนิยมเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกับสถานภาพทางชนชั้นที่ไ้มาใหม่นี้ด้วย คำนิยม
ดังกล่าวนี้ เราจะพบเห็นอยู่เสมอ ๆ เช่นในเนื้อเพลงที่ว่า "ก่อนอยูบ้านนา เรียกกันว่า
อึกลอย พออยู่กรุง เทพมีผัวนายรอย เปลี่ยนจากอึกลอยมาเป็นแรมจันทร์" ซึ่งเป็นตัวอย่าง
ของค่านิยมของการเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกับฐานะ ไม่ใช่เพื่อความเป็นคนเมืองเท่านั้น หรือ

* นอกเหนือจากนี้ก็เป็นชื่อที่ไม่แปลกมาก แต่ไม่ใช่ชื่อพื้น ๆ เช่น ศศิรา ชลทิพย์

** นอกนั้นเป็นชื่อที่ตามสมัยแต่ไม่แปลก และไม่ใช่ชื่อพื้น ๆ เกินไปเช่น จารุณี จีรวรรณ

*** ด้วยเหตุที่ชนชั้นค้ำมีความพิถีพิถันในการเลือกชื่อน้อยกว่า ความสามารถในการ
สรรหาคำประสมเป็นชื่อน้อยกว่าชนชั้นสูง ชื่อที่ใช้จึง เป็นการเลียนแบบชื่อตามสมัย หรือใช้
ชื่อแบบดั้งเดิม

อย่างเช่นหัวเอกในเรื่อง เศรษฐีใหม่ ที่เปลี่ยนจากชื่อ เพ็ชร เป็น พีร์จ⁴ เป็นต้น

ประการที่สาม ลักษณะชื่อแปลก ๆ ที่แยกไปจากชื่อพื้น ๆ ซึ่งเริ่มนำมาใช้กันมากขึ้น⁵ มีความคล้ายคลึงกับชื่อของชนชั้นสูงถึง เกือบยู่บาง ในงานที่ใดที่มีการนำศัพท์บาลีสันสกฤต มาใช้เป็นชื่อมากขึ้น แคว้นใดที่ไร้อย่างยาวนานนัก เพื่อมิให้ใกล้เคียงกับลักษณะชื่อของเจ้านาย

ประการสุดท้าย ชื่อแปลกกึ่งที่โดยทั่วอย่าง ซึ่งกำลัง เป็นรูปแบบชื่อที่อยู่ในความนิยมนี้ ก็พบว่าในปัจจุบันมีปรากฏเป็นชื่อเด็กจากโรงเรียนในระดับที่มีชื่อเสียง ในอัตราส่วนที่มากที่สุด เป็นอัตราส่วนซึ่งมากกว่าที่โคพบในโรงเรียนระดับทั่ว ๆ ไป และจากการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงลักษณะชื่อในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา จากทะเบียนรายชื่อนักเรียน ก็พบว่า ชื่อในรูปแบบแปลก ๆ นี้ มีวิวัฒนาการมากในหมูชนชั้นสูงถึง เกือบโดยทั่ววิวัฒนาการของชื่อในลักษณะดังกล่าว มีแนวโน้มว่าไ้มีความเด่นชัดขึ้น ในช่วงหลังนับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นต้นมา กวดย เหตุนี้จึงน่าจะมีความสอดคล้องกันบางอย่าง ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชื่อ กับผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยเฉพาะในเมื่อผลของการเปลี่ยนแปลงในปี 2475 ได้กระทบต่อสถานภาพของชนชั้นสูงถึง เกือบในเวลาเดียวกันก็ทำให้ระบบช่วงชั้นของสังคมไทย เพิ่มจำนวนชนชั้นกลางที่เป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย และชนชั้นผู้ถือใหม่ ซึ่งมั่งคั่งขึ้นจากระบบทุนนิยมที่เจริญเติบโต

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชื่อในหมูชนชั้นสูงถึง เกือบในโรงเรียน ซึ่งมีชื่อเสียง กับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมือง จนเป็นผลให้เกิดชื่อแบบใหม่ ๆ อันเป็นต้นแบบชื่อที่นิยมในปัจจุบัน คงประเด็นข้างต้นนี้ รายละเอียดของความเกี่ยวเนื่องทั้งหมดจะกล่าวในบทต่อไป อย่างไรก็ตามสำหรับในตอนท้ายของบทนี้ จะกล่าวถึง เป็นเบื้องต้นถึงสภาพทั่วไปของโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบในการศึกษาครั้งนี้ว่า มีความเป็นมาเกี่ยวของกับคนชั้นสูงอย่างไรบ้าง โดยที่ปัจจุบันเหล่านี้ได้มีส่วนในการสร้างจิตสำนึกของ

⁴กรวย, เศรษฐีใหม่ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2529).

⁵เสฐียรพงษ์ วรรณปก, ชื่อนั้นสำคัญไฉน (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2524).

บุคคลบางกลุ่มให้เป็นเช่นเดียวกับชนชั้นสูง มีความผูกพันกับแบบแผนบางอย่างของชนชั้นสูง ทั้งยังมีส่วนทำให้รูปแบบชื่อในปัจจุบันพัฒนาไปอย่างมาก

สภาพทั่วไปของโรงเรียนซึ่งเป็นแบบในการศึกษา

การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงลักษณะชื่อ ในช่วงห้าสิบปีที่ผ่านมา ได้รายชื่อ ส่วนใหญ่จากรายชื่อนักเรียนโรงเรียนวชิราวุธ โรงเรียนราชินี โรงเรียนนวมารแคเคอ และโรงเรียนอัสสัมชัญ

สองโรงเรียนแรก คือ โรงเรียนวชิราวุธกับโรงเรียนราชินี มีลักษณะคล้ายกัน ในแง่กำเนิดความเป็นมา และความมีชื่อเสียง เนื่องจากเป็นโรงเรียนซึ่งมีความสัมพันธ์กับ ชนชั้นสูงดั้งเดิมอยู่มาก โรงเรียนวชิราวุธ เดิมชื่อโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ตั้งขึ้นในปี 2453 โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชประสงค์ในการจัดตั้งอาจแบ่ง ออกเป็น 3 ประการ คือ เป็นการสร้างแทนวัด อย่างเช่นธรรมเนียบที่พระเจ้าแผ่นดินและ คนสำคัญเก่า ๆ เคยไปกระทำมา เป็นพระราชประสงค์ประการแรก⁶ เพื่อผลิตนักเรียน ออกมารับราชการต่างประเทศกรณี เช่นเดียวกับโรงเรียนมหาดเล็ก เป็นพระราชประสงค์ ประการที่สอง⁷ และพระราชประสงค์ที่จะให้เป็นโรงเรียนตัวอย่าง กวักจูงความประพฤติ นักเรียนเป็นพระราชดำริอีกประการหนึ่งด้วย⁸

ส่วนโรงเรียนราชินีนั้น ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2447 ภายพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ โดยมีพระราชดำริที่จะให้โรงเรียนเป็นสถานที่ ให้การศึกษาแก่เจ้านาย และบุตรข้าราชการที่ส่งมาถวาย ให้มีความรู้ทั้งภาษาไทย

⁶ จมื่นอมรรตุนาภิรักษ์, "การศึกษาของชาติ ตอน 1" ใน พระราชกรณียกิจสำคัญ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เล่ม 7 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬารัฐสภา, 2513), หน้า 93.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 93.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 98.

ภาษาอังกฤษ และกวคชนกริยามารยาทให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ⁹

นอกจากโรงเรียนทั้งสองจะมีความสัมพันธ์กับชนชั้นสูง ในแง่ของกำเนิดที่มาแล้ว โรงเรียนดังกล่าวยังถือเป็นโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ขององค์พระมหากษัตริย์และราชินี ในทุกรัชกาล มีครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นเจ้านาย หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เป็นผู้ดำเนินการตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสืบต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้นโรงเรียนทั้งสองยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้านายบ่อยครั้งกว่าโรงเรียนอื่น ๆ เช่น การเชิญเสด็จพระราชดำเนิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกรัชกาล และพระบรมวงศานุวงศ์ ในงานรื่นเริงประจำปี ของโรงเรียน หรือในงานรับประกาศนียบัตรของนักเรียน เป็นต้น¹⁰

ด้วยเหตุที่โรงเรียนทั้งสองมีความสัมพันธ์กับชนชั้นสูงอย่างมาก รวมทั้งมีการอบรม กิริยามารยาทอย่างเข้มงวด "เพื่อให้เด็กมีสัมมาคารวะ รู้จักเคารพผู้ใหญ่ รู้จักเข้าใจชีวิต กับเจ้านาย" จึงมีผู้ตั้งสมญาของโรงเรียนว่า โรงเรียนผู้ดี¹¹ และเพราะเหตุสำคัญประการนี้เอง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ "โดยมากจึงเป็นพวกบุตรหลานผู้มีฐานะดี เป็นเชื้อพระวงศ์ หรือข้าราชการระดับสูง"¹² โรงเรียนราชินีนั้น แทบจะกล่าวได้ว่า ในระยะหนึ่ง "เป็นที่รวมของเสด็จในกรมต่าง ๆ"¹³ ส่วนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง หรือโรงเรียนวชิราวุธ ก็เป็นที่รวมของกุลบุตร ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้า จนถึง หม่อมหลวง บุตรข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้น้อย และบางทีเป็นบุตรทนต์¹⁴

⁹อนุสรณ์สาส์น 75 ปี โรงเรียนราชินี (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิเศษ, 2523), หน้า 81.

¹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 50.

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 81, 113, 158.

¹²เรื่องเดียวกัน, หน้า 157.

¹³เรื่องเดียวกัน, หน้า 114.

* เปลี่ยนชื่อจาก โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เป็น โรงเรียนวชิราวุธ ในรัชกาลที่ 7

¹⁴จีนอมรรคบุรุษ, "การศึกษาของชาติ ตอน 1" ใน พระราชกรณียกิจดำฉัญ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เล่ม 7, หน้า 146.

ความนิยมในหมู่เจ้านาย และข้าราชการชั้นสูง ที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาในโรงเรียนผู้ดีเหล่านี้ ได้สืบต่อมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งปัจจุบัน สำหรับบุคคลใน ระดับชั้นอื่น ซึ่งใกล้ชิดกับเจ้านาย เช่น ขาหลวง ข้าราชการชั้นผู้น้อย หรือคหบดีเก่าซึ่ง เคยศึกษาอยู่ และโตเกิดความผูกพันกับโรงเรียน ความรู้สึกผูกพันที่ใกล้ชิดกับชนชั้นสูง ดังเดิม มีส่วนทำให้บุคคลในชั้นนี้ ส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาในโรงเรียนผู้ดีเรื่อย ๆ มา ดังมีบันทึกไว้ว่า "คุณครู... ปัจจุบันก็ยังอยู่ ใ้เป็นครูลูกคนโตของผม ผมเป็นเด็กโง่กึ่ง พิเศษควรร เพราะแม่และพี่ชายก็เรียนที่นี่" ¹⁵ "ลูกสาวชาวเขา เรียนอยู่นี่ทุกคน ตั้งแต่อนุบาล จนจบ แม่เคียวนี้หลานสาวก็ยัง เรียนอีก" ¹⁶ ความนิยมในการส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียน ในโรงเรียนผู้ดีที่มีลักษณะสืบทอดถึงสามชั่วอายุคนกึ่งกรดที่ว่อย่างนี้ ส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจาก ความรู้สึกผูกพันในโรงเรียนดังกล่าว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นความผูกพันที่เกิดจาก ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชนชั้นสูงดั้งเดิม ในขณะที่เกี่ยวกับการคัดเลือกนักเรียนเพื่อ เข้าศึกษานั้น ความเป็นบุตรหลานของนักเรียนเก่า ก็เป็นพื้นฐานที่ไ้รับการพิจารณาเป็น พิเศษควย* ควบเห่กับสภาพความเป็นโรงเรียนของเหล่าผู้ที่มีตระกูล หรือผู้มีฐานะดีของ โรงเรียนวชิราวุธ และโรงเรียนราชินี จึงมีความคงตัวพอสมควร* หากเราจะพิจารณาถึง บทบาทของโรงเรียนเหล่านี้แล้ว ก็จะพบว่า เป็นสถานที่ซึ่งไม่เฉพาะได้ให้การศึกษแก่เจ้านาย ข้าราชการชั้นสูง โดยสภาพฐานะชนชั้นที่แท้จริงเท่านั้น บทบาทของโรงเรียนดังกล่าวยัง รวมถึงการอบรม กล่อมเกลาให้บุคคลในระดับชั้นรองลงมา (เช่น ข้าราชการชั้นผู้น้อย หรือ คหบดีบางส่วน) ซึ่งมีโอกาสเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ได้ถูกกลืนกลายสภาพเป็นกลุ่ม บุคคลซึ่งมีจิตสำนึกเช่นเดียวกับชนชั้นสูงดั้งเดิมอีกควย ซึ่งทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า บุคคลซึ่ง ถูกส่งเข้ามาศึกษาในโรงเรียนผู้ดีนั้น ในเบื้องต้นได้ถูกกำหนดโดยจุดประสงค์ที่จะให้เป็น บุคคลซึ่งสามารถสมาคมกับชนชั้นสูงไ้โดยไม่มีข้อกั้น ขัด เกี่ยวกันสภาพภายในโรงเรียน

¹⁵ อนสรณสาสน 75 ปี โรงเรียนราชินี, หน้า 183.

¹⁶ เรื่องเคียวกัน, หน้า 274.

*โรงเรียนที่มีชื่อเสียงมักมีสมาคมนักเรียนเก่า ซึ่งมีกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้ง มีความผูกพันที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาในโรงเรียนเดิมที่ตนเคยศึกษาอยู่

*แท้จริงรวมทั้งโรงเรียนมาแตร์เดอีควย ที่จักว่าเคยเป็นโรงเรียนของเหล่าผู้ดี กิ่งเหตุผลที่จะไ้กล่าวต่อไป

ซึ่งแวดลอมควยชนชั้นสูงคั้ง เติม ก็เป็นส่วนสำคัญในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชนชั้นสูงให้ กับบุคคลในระดับชั้นชาติตระกูลซึ่งตางจากชนชั้นสูงคั้ง เติมไคอย่างค้ออีกประการหนึ่ง ความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นสูง หรือความมีจิตสำนึกแบบชนชั้นสูงนี้ ประการสำคัญไคทำให้เกิด ความรู้สึกนิยมในแบบแผนคั้ง เติมของชนชั้นสูงคั้ง เติมซึ่งไครับการอบรมมา เช่น "ความภูมิใจ ในระเบียบมารยาทการวางตนของชนชั้นสูง และรสนิยมบางอย่างของชนชั้นสูง ซึ่งหาไมไคได้ในที่บางแห่ง"¹⁷ นอกจากนี้ยังรวมถึงความนิยมในสัญลักษณ์แทนตัวของชนชั้นสูงคั้ง เติมซึ่ง ปรากฏว่ามีอยูควย คั้ง เช่นไคมีผู้นั้นทักไควว่า "นักเรียนสมัยนั้นสนใจพระนามยาว ๆ และ พังไฟเพราะของครุทีเป็นหมอมเจาทูกองค้ ในสมัยนั้นม่เฉพาะเจา นายเทานั้นที่มีพระนามยาว ๆ ผูเขียนขอเอยพระนามเทาที้จำไค เพื่อไคทานช่วยขมาไฟเพราะเพียงไค"¹⁸

ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นสูง และความนิยมในแบบแผนบางอย่างของ ชนชั้นสูงนี้ มีผลอยู่มากต่อการ เปลี่ยนแปลงทัศนารูปแบบชื่อของชนชั้นสูงระดับรองในระยะ ๓๐ ๓๑ มา ซึ่งเราจะไคกล่าวตไป

สำหรับโรงเรียนมาแตร์เคอี่ กับโรงเรียนอัสสัมชัญนั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในแง่ของกำเนิดที่มา กล่าวค้อ ทั้งสองโรงเรียนไมไคจัดตั้งโดยพระมหากษัตริย์ เจา นาย หรือเชื้อพระวงศ์ แต่ไครับการก่อตั้งโดยหมอสอนศาสนา โรงเรียนมาแตร์เคอี่ ตั้งขึ้น ในปี 2470 โดย มาแมร์ มารี เบอรนาร์ค ส่วนโรงเรียนอัสสัมชัญ ตั้งขึ้นในปี 2428 โดย บาทหลวง กอลมเบค อยางไรค้ก็ตามโรงเรียนทั้งสองยังตางกันอยูบางในเรื่อง กลุ่มนักเรียนซึ่งเขาค้ศึกษาในสถาบันทั้งสอง โรงเรียนมาแตร์เคอี่ เป็นโรงเรียนสตรี* ที่ อยูในความนิยมของชนชั้นสูง เช่นเคียวกับโรงเรียนราชินี หรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ เช่น โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ซึ่งความนิยมคั้งกล่าวอาจเป็นเพราะจุดประสงค์ของการ จัดตั้ง ระเบียบควบคุมคล้ายคลึงกับโรงเรียนสตรีที่มีชื่อเสียงสองโรงเรียนขางคน หรือไม ก็อาจมีสาเหตุมาจากการที่พระบาทสมเด็จพะ เจาอยูหัวอนันทมหิดล และพระบาทสมเด็จพะ เจาอยูหัวภูมิพลอดุลยเดช สมัยเมื่อกำรงพระอิสริยศเป็น พระเจาจรวงศ์เจอพระองค์เจา

¹⁷ เรื่องเคียวกัน, หน้า 53 , 112 , 113.

¹⁸ เรื่องเคียวกัน, หน้า 114.

* เคยรับนักเรียนชายชั้นอนุบาล แต่ภายหลังไคเลิกไป

ไคทรงเข้าศึกษาในชั้นอนุบาล ซึ่งเป็นเกียรติประวัติของโรงเรียน ทำให้มีเจ้านายองค์อื่น ๆ เสด็จเข้าทรงศึกษาบาง

กล่าวโดยสรุปแล้วลักษณะของโรงเรียนราชินี โรงเรียนนวมวิรุฑ และโรงเรียนมาแตร์เดอี นั้นในระยะแรกกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่จะมาจากบุคคลในชั้นเจ้านาย บุครหลาน ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการในชั้นรองลงมามีบ้างนอกจากนี้ก็จะมีบุครทหบดี ซึ่งมีฐานะดี ปะปนอยู่ด้วย จากการพิจารณารายชื่อแล้ว ก็กล่าวได้ว่า โอกาสซึ่งบุคคลในชนชั้นอื่น จะเข้ามาศึกษาในโรงเรียนระดับนี้ ยังมีน้อยอยู่มาก เมื่อเทียบกับ โรงเรียนอัสสัมชัญ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายชั้น หลายเชื้อชาติมากกว่า มีทั้งเจ้านาย ข้าราชการ พอคา จีน พม่า ชาวอินเดีย หรือชาวตะวันตก¹⁹ อย่างไรก็ตามจากทะเบียนรายชื่อทั้งหมด โรงเรียนอัสสัมชัญ อาจเรียกได้ว่า เป็นที่รวมของบุครพอคาชาวจีนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็อาจเป็นเพราะว่า จุดประสงค์ในการจัดตั้งครั้งแรกนั้น ได้มีการสอนภาษาไทย ฝรั่งเศส และ อังกฤษควบคู่กันไป และเป็นธรรมคาถา "บุครตระกูลพอคา ก็จะหมายเรียนรูภาษา และ ขนบธรรมเนียมของชาวต่างประเทศ เพื่อจะคบค้าสมาคมกับต่างชาติ และได้เป็นทางนำทรัพย์สิ้นเงินทอง"²⁰ นอกจากนี้สาเหตุที่ในโรงเรียนอัสสัมชัญ ประกอบด้วยบุคคลในชั้นพอคามากกว่าในโรงเรียนราชินี โรงเรียนนวมวิรุฑ และโรงเรียนมาแตร์เดอี ก็อาจเนื่องมาจากหลักเกณฑ์ในการรับสมัครเข้าศึกษาไม่เข้มงวดเท่ากับโรงเรียนผู้ทั้งสามโรงเรียนข้างต้น อย่างไรก็ตามสำหรับชนชั้นสูงซึ่งเป็นเจ้านาย หรือชนชั้นสูงระดับอื่น ๆ เช่น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ แม้จะมีจำนวนไม่มากเท่ากับบุครหลานพอคา *

¹⁹ อนุสรณ์อัสสัมชัญ 1976-1977.

²⁰ เจษฎาจารย์ ฟ. ฮีแลร์, อัสสัมชัญอุโฆษสมัย (กรุงเทพมหานคร: ไบปรากฎพิมพ์ และสำนักพิมพ์)

* หมายถึง อัตราส่วนของเจ้านาย และข้าราชการที่เข้าศึกษาในโรงเรียนอัสสัมชัญ เปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมดแล้ว มีอัตราส่วนน้อยกว่า เจ้านาย และ ข้าราชการที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนราชินี โรงเรียนนวมวิรุฑ หรือ โรงเรียนมาแตร์เดอี อย่างเช่น ในระหว่างปี 2428-2462 คือ ประมาณ 30 กว่าปีนั้น โรงเรียนอัสสัมชัญ มีชนชั้นสูงที่เป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์ระดับหม่อมเจ้าศึกษาอยู่ เพียง 13 พระองค์ เป็น

แต่ก็ยังนับว่าไม่ได้มีธรรมชาติที่แยกกันอย่างจริงจังว่า บุคคลในกลุ่มเจ้านาย และขุนนาง กับพ่อค้า จะแยกกันศึกษาอยู่ในทางโรงเรียน กล่าวคือ แนวโน้มที่บุคคลในทางระดับชั้น ชาติตระกูล สามารถศึกษารวมกันได้มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นคนมา

เมื่อไปพิจารณาสถานทั่ว ๆ ไปของโรงเรียน ซึ่งพามาศึกษานี้ หากเราจะจำลอง ภาพดังกล่าว เป็นเหมือนสมาคมของคนชั้นสูง หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นคนมา เราก็จะพบว่ากลุ่มชื่อนักเรียนในโรงเรียนเหล่านี้ ประกอบด้วย* กลุ่มชื่อซึ่งเป็นตัวแทน ของบุคคล 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มชนชั้นสูงดั้งเดิม ไทแก่ เจ้านาย เชื้อพระวงศ์ ขุนนางระดับสูง และ ขุนนาง หรือข้าราชการชั้นผู้น้อย ซึ่งเข้บริหารภาคอิทธิพลชั้นสูงดั้งเดิม มีจิตสำนึกแบบ ชนชั้นสูงดั้งเดิม

กลุ่มชนชั้นใหม่ ไทแก่ กลุ่มพ่อค้าชาวจีน ซึ่งเป็นนายทุน พ่อค้าในระยะหลัง เปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

หม่อมราชวงศ์ 16 ท่าน และหม่อมหลวง 12 ท่าน จากจำนวนนักเรียน 2,934 คน ปี 2463-2490 ระยะเวลา 30 ปี มีเจ้านายชั้นหม่อมเจ้าศึกษาอยู่ 31 พระองค์ หม่อมราชวงศ์ 53 ท่าน และหม่อมหลวง 21 ท่าน จากจำนวนนักเรียน 13,253 คน ส่วนโรงเรียนมาแตร์เคอี ในช่วงเวลา 10 ปี จากปี 2471-2480 จำนวนนักเรียน 899 คน มีหม่อมเจ้าศึกษาอยู่ 15 พระองค์ เป็นหม่อมราชวงศ์ 65 ท่าน และหม่อมหลวง 24 ท่าน ในระยะ 10 ปีถัดมา จากจำนวนนักเรียน 2,253 คน มีหม่อมเจ้าศึกษาอยู่ 7 พระองค์ หม่อมราชวงศ์ 94 ท่าน และหม่อมหลวง 37 ท่าน นอกจากนี้อัตราส่วนของข้าราชการที่ศึกษา อยู่ที่แตกต่างกันทั้งสองโรงเรียนด้วย สำหรับโรงเรียนวชิราวุธและโรงเรียนราชินีนั้น เป็น ที่แน่นอนว่าอัตราส่วนของ เจ้านายและข้าราชการที่เขาศึกษาจะมีอัตราส่วนมากกว่าโรงเรียน มาแตร์เคอีและโรงเรียนอัสสัมชัญ

*นอกจากนี้อาจเป็นกลุ่มที่สามประชาชนคนไทยทั่วไป ซึ่งได้มีโอกาสเข้ศึกษา ใน โรงเรียนที่มีชื่อเสียงเหล่านี้ด้วย อย่างไรก็ตามกลุ่มชื่อกดังกล่าวนี้อยู่นอกขอบเขตของการศึกษา

เมื่อไ้กราบถึงสถานที่ ๆ ไป ของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความสำคัญทางชนชั้น และการแบ่งกลุ่มชื่อให้เห็นเป็นสองกลุ่มดังนี้แล้ว ในบทต่อไปจะเป็นการพิจารณาว่า สาเหตุการเปลี่ยนแปลงชื่อ อันนำไปสู่ชื่อในรูปแบบแปลก ๆ ในปัจจุบันนี้ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของกันทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มชนชั้นสูงดั้งเดิม กับชนชั้นใหม่ ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองประการใดบ้าง

